

TUNTOSARVI

Nro 23 1986

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 23/86
12. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen
TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Puheenjohtajan terveisiä	1
Toukokuun johtokunta	8
Ajankohtaista	11
Henkilökohtaista	16

TUNTOSARVI

6.6.1986

Puheenjohtajan terveisiä

Yhdistyksemme sai Ruotsista kutsukirjeen kevättalvella. Ruotsissa oli kuurosokeiden yhdistyksen vuosikokous 20.-25.5.-86 Gotlannissa Visbyn kaupungissa.

Pirkko Virtanen ja tulkki Carita Salminen olivat Suomesta mukana. Norjasta ja Tanskasta oli myös lähetetty yksi kuurosokea tulkin kanssa.

Ruotsin yhdistys tarjosi vierailleen ateriat ja majoituksen. Matkat kustannettiin itse yhdistyksen varoista.

Visby – Ruusujen ja mukulakivien kaupunki

Visbyssä oli kesä. Lämmintä 22 asteta. Puut ja pensaat kukkivat ja nurmet viheriövät. Ruusujen aika on myöhemmin.

Visbyssä kasvaa ja kukkii paljon ruusuja. Usein kuulee sanottavan Visbytä Ruusujen kaupungiksi.

Gotlannilla on vanha historia. Kaupunkia kiertää vieläkin valtavan pitkä muuri. Muurin porttien kautta päästiin eri puolille kaupunkia. Muuri on rakennettu linnoitukseksi vihollisia vastaan. Vanhassa kaupungissa kadut ovat kapeita ja kiemurtelevia, ne on päällystetty mukulakivillä. Jos joskus menet Visbyyn, niin lenkkikengät tai korkkipohjaiset kengät ovat parhaat jalkineet. Itseltäni kuuluivat nahkapohjat ja korkopäällykset ihan rikki. Korkokengissä on hankalaa kulkea.

Kauppoja on paljon ja ne ovat pieniä. Vaatteet ja kengät ovat yhtä kalliita kuin Suomessa, mutta olut on kalliimpaa. Ihmiset ovat ystävällisiä ja välittömiä.

Asuimme Visby-nimisessä hotellissa. Se on pieni hotelli. Henkilökunta oli nuorta ja kaikki tekivät kaikkia töitä. Aamusella heitä näki vaastanotossa, ruokaa aikaan tarjoilemassa, sitten vielä siivoamassa jne. Luultavasti hotelli on perhehotelli ja sen vuoksi ihmiset tekivät työtä yhdessä.

Huoneissa ei ollut suihkuja. Suihku oli käytävän päässä. Hotelli on siisti mutta vanhanaikainen joka tavalla. Kuurosokean kannalta siellä liikkuminen on vaikeaa.

Tulkkaus järjestetty erinomaisesti

Ruotsissa tiedetään olevan 1200 kuurosokeaa. Heistä 200 on yhdistyksen jäseniä. Vuosikokous kiertää paikasta toiseen eri puolilla Ruotsia. Kuurosokeat saavat näin tilaisuuden tutustua maahansa ja kaikilla on joskus mahdollisuus tulla mukaan kun valtavat matkat eivät ole esteenä.

Nyt ihmiset joutuivat asumaan eri hotelleissa, kun yhteen ei mahtunut. Vuosikokouksessa vaadittiin, että samaan paikkaan olisi kaikkien sovittava. Haluttiin asua keskellä kaupunkia, josta on helppo lähteä ostoksille ja tutustumaan nähtävyyksiin. Vapaa-aikaa on paljon, koska paikalla ollaan 5 päivää. Varsinainen kokous vie 2 päivää.

Ruotsissa yhdistys maksaa kuluista puolet. Yhdistys hankkii tulkit ja saa korvauksen lääninhallitukses-

ta. Ihmettelimme, kun jokaisella tarvitsevalla oli kaksi omaa tulkkiä, jotka vuorottelivat tulkkaamisessa. Toinen tulkki ja toinen lepäsi. Vuoroja vaihdettiin usein. Nyt yhdistys oli hankkinut paikalle 66 tulkkiä.

Kuurosokeita oli luetelon mukaan 62 sekä oppaita vielä 15. Vuosikokoukseen oli pyydetty myös vieraita niistä yhdistyksistä, joiden kanssa toimittiin yhteistyössä.

Mukana oli Ruotsin näkövammaisten uusi puheenjohtaja Lennart Nolt, joka myös valittiin vuosikokouksen puheenjohtajaksi.

Vammaisinsituutin, Gotlannin ja tulkiyhdistyksen edustajat pitivät pienen puheen. Kaikille puheenpitäjille ojennettiin muistoksi rintanappi. Minullakin on nyt sellainen. Jotkut ihmiset ovat olleet mukana vuosia ja nappeja on kertynyt useita.

Puheenjohtaja Stig Ohlson on tunnettu henkilö kuurosokeiden edustajana Ruotsissa. Hänen työnstä on arvostettua ja sen merkittävyys myönnetään. Korvälääkärien muodostama Audiologinen Seura on viime vuonna päättänyt myöntää Stigille huomionsoituksen. Se luovutettiin Stigille vuosikokouksen alussa. Hopeinen, korvaa esittävä pienosiveistos. Siinä on korva sisältäpäin nähtynä. Jalustan reunassa on hopeinen nimilaatta. Oli ilo kuunnella Stigin vastapuheenvuoroja, jotka oli osoitettu jokaiselle puhujalle erikseen. Niinpä kokouksen henki oli välitön ja leppoisaa.

Ensimmäisenä kokouspäivänä pidettiin alustava keskustelu. Kuurosokeita varten oli laadittu kolme eri-

laista ryhmää kommunikaatiotaitojen mukaan.

Hidas ryhmä koostui henkilöistä, joiden viittomakielentaito oli heikko, sormiaakkosia käyttävät olivat myös tässä ryhmässä. Samoin huuliolukua käyttävät ja henkilökohtaista kirjoitustulkintaa tarvitsevat tulivat tähän ryhmään. Yleistulkkia ei ollut. Kaikilla oli siis oma henkilökohtainen tulkki (toisilla oli koko ajan kaksi tulkkia).

Toisessa ryhmässä olivat yleistulkinnan näkevät kuurot sekä tottuneet viittomakielen taitajat.

Kolmannessa ryhmässä olivat kaikki kuulonsa avulla induktiosilmukan kautta kuulevat ja puhuvat henkilöt. Heidän ryhmässään ei ollut yleistulkkia.

Jäsenistön ongelmia käsiteltiin

Johtokunta oli myös jakautunut kolmeen osaan. Kaikki ryhmät kokoontuivat yhtäaikaan ei huoneissa. Jokaisessa ryhmässä oli osa johtokunnasta kertomassa asioista. Puolen tunnin juttelun jälkeen oli tauko ja johtokunta siirtyi toiseen ryhmään. Näin kaikki saivat tietää samat asiat ja jutella koko johtokunnan kanssa.

Johtokunnalle lähetetyt kirjeet olivat vuosikokousaineistossa etukäteen luettavissa. Näistä kirjeistä keskusteltiin. Ihmiset olivat kirjoittaneet johtokunnalle, kun olivat olleet tyytymättömiä johonkin asiaan.

Joku kertoi, että tulkkipalvelu ei toimi. Oppaita pitää saada lisää. Oppaan on osattava viittoja.

Toisten mielestä vuosikokouksen osallistumismaksu on liian kallis, minkä vuoksi eivät kaikki voi osallistua. Joku oli huolissaan, kun pistekirjoitusta on ryh-

dytty lyhentämään. Hän halusi, että pistekirjoituksesta on jaettava tietoa ja saatava ihmiset kiinnostumaan pistekirjoituksesta.

Haluttiin tietää, mitä pitää tehdä, kun joku apuväline menee rikki. Apuvälineet ovat Ruotsissa ilmaisia. Nyt joltakin oli vaadittu osaa kuulolaitteen hinnasta itse maksettavaksi. Tätä eivät vammaiset muissakaan järjestöissä hyväksy. Johtokunta ilmoitti, että siitä asiasta lähetetään vastauskirjelmä lääninhallitukseen. Apuvälineet on jatkossakin saatava ilmaiseksi.

Vaadittiin kirjastopalveluja. Paikalliselle kirjastolle voi esittää pyynnön, että joku haluttu kirja käännetään iso- tai pistekirjoitukseksi.

Tällaisista asioista keskusteltiin ensimmäisenä kokouspäivänä. Toisena päivänä vieraat toivat tervehdyksensä. Stig Ohlson sai ansiopatsaan. Johtokuntaan valittiin uusia jäseniä. Jäsenet valitaan eri tavalla kuin Suomessa. Vuosikokous valitsee vaalivalmistelijat ja vaalivalmistelijat tutkivat vuoden aikana ketkä jäseninä ovat sopivia johtokuntaan. Kun esitys on valmis, se lähetetään postissa jokaiselle jäsenelle. Jäsen saa postissa äänestää, kenet haluaa johtokuntaan. Vuosikokouksessa ilmoitetaan, kuinka paljon ääniä kukin on saanut, ja näin todetaan, kuka on tullut valituksi johtokuntaan. Tämä tuntuu minusta aika monimutkaiselta. Mielestäni Suomessa oleva käytäntö on hyvä ja luotettava.

Kokousta pidettiin puoli tuntia ja sitten 5 minuutin tauko ja niin edelleen. Välillä käytiin syömässä ja kahvilla. Illalla tarjottiin hienompaa ruokaa kuin päivällä.

Illallisen jälkeen tanssittiin 12 saakka, musiikki tuli levyautomaatista.

Kehitysyhteistyörahastoa kartutettiin 2100 kruunulla. Kulho kiersi kädestä käteen. Hyvät pohjustuspuheet pidettiin ennen keräystä.

Ravintola oli pieni, mutta se oli kokonaan meidän käytössämme.

Vauhdikas kieroajelu

Muina päivinä oli täysin vaapata ohjelmaa. Yhtenä päivänä saimme mahdollisuuden lähteä kiertoajelulle kaupunkiin. Hotellin eteen ilmestyi pieni pyörillä kulkeva juna-veturi, jossa oli kaksi vaunua. Kattona oli pressu. Hirmuisen äänen päästävä masiina vyöryi pitkien mukulakivikatuja yskien ja pomppien. Kuljettaja selosti nähtävyyksiä, selostus kuului kovaäänisestä katon kautta. Meteli oli mahtava.

Tällaiset matkat ovat mukavia. Niissä tutustuu pohjoismaisiin ihmisiin, jotka tekevät työtä kuurosokeiden kanssa. Tietojen ja kokemusten vaihtaminen on tarpeellista ja välttämätöntä.

Voimme saada toisiltamme uusia ajatuksia, joita voi soveltaa omassa maassa käytäntöön. Kun ihmisiin tutustutaan vapaamissa merkeissä, on virallisessa kokouksessa helpompi toimia yhteistyössä, koska tuntee toisen ihmisen ajattelutavan ennalta. Toivomme, että ruotsalaiset lähettävät Suomeen vieraita, kun sellaisen kutsun esitämme. Ruotsissa ei ole palvelutaloa kuurosokeita varten. He haluaisivat mielellään tutustua Tampereen palvelutaloon.

Ruotsissa on kuurosokeiden konsulentteja (meillä Suomessa aluesihteri), mutta he eivät ole yhdistyksen työntekijöitä, vaan ovat valtion palveluksessa. Ruotsin yhdistyksen vuosibudjetti on 5,5 miljoonaa kruunua. Josta he saavat sosiaalihuollosta avustusta 3 miljoonaa, loput he hankkivat muualta.

Vaikuttaa siltä, että Suomessa oma yhdistyksemme hoitaa paljon laajemmin kuurosokeiden asioita kuin muissa maissa. Mielestäni tämä asia on hyvä.

Toivon että kirjoittelette ja soittelette minulle, vaikka erityistä asiaa ei olisikaan. Johtokunta kuulee mielellään, mitä rivijäsenet asioista ajattelevat ja toivovat. Kirjoittaminen on hyvä tapa levittää ajatuksia. Pyydän että rohkeasti tartutte kynään.

Yritän lehden palstoilla tiedottaa mitä temme täällä toimistossa ja yhdistyksen puitteissa yleensä. Toivotavasti otatte kantaa myös siihen. On hyvä, jos kukin tahollanne kerrotte ihmisille omista vaikeuksistanne kuurosokeina. Näin levitämme muille tietoutta omasta järjestöstämme.

Pirkko Virtanen

Toukokuun johtokunta

Johtokunnan toukokuinen kokous oli tavallista julkisempi tilaisuus. Kokous nimittäin pidettiin yhdistyksen monitoimitilassa, joka sijaitsee viidennessä kerroksessa äänitysstudion yläpuolella. Kokouksen puolivälissä tultiin studiolta sanomaan, että meidän kokouksemme kuuluu suorana lähetyksenä heidän laitteistaan. Induktiosilmukan lähettämät impulssit indusoituivat studion mikrofonin johtoihin ja kaikki kokousasiat kuuluivat kerrosta alempana. Sellaisia ne ovat nämä tekniikan ihmeet.

Suomen Kuurosokeat ry. on hyväksytty Sosiaaliturvan Keskusliiton jäseneksi tämän vuoden alusta lukien. Kokous päätti myös anoa Sosiaali- ja Terveysjärjestöjen Yhteistyöyhdistyksen jäsenyyttä. Jäsenyys näissä parantaisi kuurosokeiden asioiden hoitoa, sillä kuurosokeiden ongelmat tulisivat entistä paremmin tietoon.

Yhdistys on myös jättänyt yhdessä Kuurojen liiton kanssa sosiaali- ja terveysministeri Matti Puhakalle kirjeen. Kirjeessä kiinnitetään huomiota siihen, että kuntiin ei ole perustettu tulkin virkoja, vaikka VALTAVA-laki antaisi tähän mahdollisuuden. Muitakin ongelmia on, sillä eri kunnissa myönnetään erilaisia tuntimääriä tulkkipalveluja kuurosokealle. Tämä ei ole oikein, sillä kyllä kaikkien kuurosokeiden pitäisi olla samanlaisessa asemassa asuinpaikasta riippumatta.

Nyt näyttää siltä, että Pohjois-Karjalan kanssa syntyy sopimus täksi vuodeksi. Virallista tietoa ei vielä ole

tullut, joten tarkempia yksityiskohtia sopimuksen sisällöstä ei vielä ole tiedossa.

Kuurosokeiden elinoloja ja lukumäärää selvittävässä tutkimuksessa on tullut ensimmäisiä tuloksia. Niistä näkyy jo selvästi, että Suomessa on sellaisia kuurosokeita, joiden olemassaolosta ei yhdistys ole tiennyt mitään. Tutkimuksen alustavia tuloksia esitellään kesäkuussa, joten silloin palataan aiheeseen oikein oman jutun kanssa.

Aluesihteeriksi Risto Manniselle myönnettiin virkavapautta 1.8.1986-31.7.1987 väliseksi ajaksi. Hän siirtyy työskentelemään perheasiain neuvottelukeskukseen. Sijaiseksi valittiin Anna-Liisa Puranen.

Heikki Paatelainen, Päivi Turunen ja Satu Mikkonen lähtevät puolestaan kouluttautumaan Tanskaan 24.8.-3.10.1986 väliseksi ajaksi. Heikille tulee sijaiseksi Marjatta Puromäki ja Päiville Teija Koskimies.

Yhdistys sai jälleen kaksi uutta jäsentä: Eila Karvonen (synt. 1947) Tuusniemeltä ja Eila Särkimäki (synt. 1950) Helsingistä. Lisäksi johtokunta toivotti tervetulleiksi jäseniksi Toini ja Lasse Koposen. Heillä on kuurosokea tytär.

Toukokuun lopussa päätynyt sähkö- ja rakennusmiesten lakko tulee todennäköisesti hieman viivästyttämään Tampereen palvelutalon II-vaiheen valmistamista. Työt seisoivat rakennuksella lakon vuoksi noin kaksi viikkoa.

Jyväskylän lasten keskuksessa tehdään kesän aikana muutos- ja remonttitoita. Rakennuksen eristystä lisätään kylmyyden takia ja lisäksi tiloihin on tarkoitus

tehdä joitakin väliseiniä purkamalla liikuntatilaa. Tavallisestihan tällaiset tehtävät kuuluvat vuokranantajalle eli tässä tapauksessa valtiolle, mutta kun sieltä ei ole rahaa luvassa, niin yhdistys päätti periaatteessa hoitaa työt itse ja tinkiä vuokranalennusta.

Neuvostoliittoon tehdään sikäläisten kuurosokeiden asioita hoitavien viranomaisten kutsusta opintomatka. Tälle matkalle, jonka kustannuksista vastaavat neuvostoliittolaiset, osallistuvat puheenjohtaja Pirkko Virtanen, toiminnanjohtaja Kaija Salekari, johtava aluesihteerit Terhi Pikkujäämsä, joku edustaja Jyväskylän lasten keskukselta ja Näkövammaisten ammattikoulusta. Myöhemmin tekevät neuvostoliittolaiset sitten vastavierailun tutustuen Suomen kuurosokeiden oloihin.

Palvelutaloon näyttää olevan tulijoita enemmän kuin on tässä vaiheessa asuntoja. Varsinkin yksiöistä näyttää olevan pulaa. Palvelutaloon muuttamisesta kiinnostuneet voivat silti edelleen ottaa yhteyttä, sillä aina silloin tällöin vapautuu asuntoja.

Palvelutaloon tulee syskällä muotokuva edesmenneestä toiminnanjohtaja Inger Lindgrenistä. Muotokuvan tekee taiteilija Väinö Komu Lahdesta.

TP

AJANKOHTAISTA

Rakennusalan lakko loppui

- Puolitoista kuukautta kestänyt sähkömiesten ja rakennusmiesten lakko päättyi 30.5. Valtakunnansovittelija
- Teuvo Kallion johdolla käydyissä neuvotteluissa sovittiin rakennusmiehille runsaan markan korotus tuntipalkkoihin. Rakennusalan lakko ja työnantajien julistama työsulku aiheuttivat sen, että enimmillään oli lakossa kaikkiaan 36.000 rakennusmiestä. Rakennustyöt seisoivat omakotitalorakennuksia lukuun ottamatta koko maassa.

Työryhmä suosittaa:

Rintojen röntgenkuvaus 50-69-vuotiaille naisille

- Mammografiatutkimukset eli rintojen röntgenkuvaukset tulisi aloittaa mahdollisimman pian. Kuvattaviksi tulisi saada kaikki Suomen 50-69-vuotiaat naiset. Näin ehdottaa rintasyövän tutkimusta ja hoitoa selvittänyt työryhmä.

Rintasyöpään kuolee vuosittain jopa kolmannes vähemmän ihmisiä, jos kasvain onnistutaan havaitsemaan riittävän ajoissa. Näin osoittavat asiasta tehdyt tutkimukset. Mammografiaa pidetään tällä hetkellä

parhaana tutkimusmenetelmänä, sillä yli puolet sillä löytyvistä rintasyövistä ei erotu käsin tunnusteltaessa. Syövän varhainen toteaminen tekee usein myös mahdolliseksi sen, että kasvain voidaan leikata ilman koko rinnan poistamista.

Mammografiaseulonta säästäisi ajan miittaaan selvästi sairaanhoidon kustannuksia, sillä varhain havaitun rintasyövän hoito tulee paljon halvemmaksi kuin jo pitkälle ehtineen syövän hoito. Tällä hetekllä Suomessa sairastuu rintasyöpään noin 1800 naista vuodessa. Määrän ennustetaan kuitenkin kaksinkertaisuvan vuoden 2000 mennessä.

Lääkintöhallitus esittää, että rintasyövän joukkotarkastukset otetaisiin mukaan terveydenhuollon valtakunnallisiin suunnitelmiin 1987. Aluksi tutkittaisiin kuitenkin vain 50-69-vuotiaita naisia. Noin yhdeksän kymmenestä rintasyövästä todetaan yli 50-vuotiailla. Varhaisin ikä, jolloin rintasyöpää kannattaa alkaa joukkotarkastuksilla etsiä, on työryhmän mielestä 40 vuotta.

Helsingin Sanomat 27.5.

DiaLogos-laite esillä muotoilun päivillä

Kuurosokeiden viestintäväline, DiaLogos, joka on jo monelle kuurosokealle tuttu, on ollut esillä Muotoilun päivillä Helsingin Finlandiatalossa. DiaLogos-laitteen aloitteentekijä on diplomi-insinööri Antti Jalava yhdes-

sä Toivo Savolaisen kanssa. Kun muotoilijat tulivat mukaan kehittäelytyöhön, syntyi melko helppokäyttöinen mukana kuljetettava laite. Turvallisuussyistä laite pakattiin pyöreään, kestävään kuoreen. Samalla laitteen neljän kilon painoa onnistuttiin vähentämään kahteen kiloon.

Suomen teollisuus on laajemminkin jälleen innostunut sijoittamaan tuotteiden muotoiluun. Hyväkin tuote voi jäädä myymättä, jos tuotteen ulkonäköä ja muotoa ei ole harkittu. Suomalaiset yritykset ovat liian varovaisia sijoittaessaan muotoiluun. Ne eivät uskalla ottaa riskiä, sillä muotoilu maksaa ja lisää näin tuotantokustannuksia ja tuotteen hintaa, sanovat muotoilijat Hannu Kähönen ja Pasi Järvinen.

Helsingin Sanomat 25.5.

Turkistarhoilla on ollut tappion kevät

Turkistarhoilla on ollut vaikeuksia saada nahkojaan kaupaksi. Alalla on liikaa tajontaa ja samaan aikaan sattunut dollarin kurssin lasku ovat saattaneet monen turkistarhaajan vaikeuksiin. Turkisten hinnat ovat huutokaupoissa pudonneet jopa kolmannekseen viime vuodesta. Pahin ylituotanto on ollut siniketun nahoista. Siitä on saatu nyt vain 252 mk nahalta. Tämä on yhtä halpa hinta kuin 1960-luvun lopulla. Hinta ei riitä kattamaan edes tuotantokuluja.

Helsingin Sanomat 25.5.

Vuosikymmenen jälkeen: Sampi tulee taas Suomeen

Suomenlahden kalastajien verkkoon uskotaan tänä kesänä uivan pitkän tauon jälkeen myös sampikalaja. Neuvostoliittolaiset ovat istuttaneet Laatokkaan sampia, ja tänä kesänä sen uskotaan uivan sieltä myös mereen ja suomalaisten pyydyksiin.

Hyvän makuisena tunnettu atlantinsampi eleli Itämeressä vielä vajaat sata vuotta sitten, mutta on nyt täältä kadonnut täydellisesti. Atlantinsammen katoamisen jälkeen on tänne yritetty istuttaa erilaisia sampilajeja, mutta istutukset eivät ole onnistuneet.

Nyt ovat neuvostoliittolaiset kehittäneet uuden sampilajin beloshipin, jonka menestykseen uskotaan. Sen sanotaan kestävän hyvin kylmää, olevan kaikkiruokainen ja nopeakasvuinen. Jo viiden vuoden iässä se voi saavuttaa 18 kilon painon. Suurin Suomesta koskaan pyydystetyt samppi painoi yli 150 kiloa. Se pyydystettiin Kokemäenjoesta ennen sotia.

Neuvostoliiton järvi- ja jokitalouden tutkimuslaitoksen jokilaboratorion päällikkö Rostislav Viktorovitsh Kazakov korostaa, ettei beloship ole mikään taikaratkaisu Itämeren sampiongelmaan. Se on vain eräs kokeilu, jonka tulokset aikanaan ratkaisevat jatkon. Uuden sampilajin ongelma on se, että se on lisääntymiskyvytön. Se tuottaa kyllä mätiä eli kaviaaria. Siksi uutta sampea joudutaan aina isuttamaan veteen poikasiina ja näin tämä uusi sampilaji on koko ajan riippuvainen ihmisestä.

Helsingin Sanomat 24.5.

Ydinvoimalaonnettomuuden vaikutukset ohi

Tshernyobylin ydinvoimalaonnettomuuden vaikutukset Suomessa ovat ohitse. Karja on jo voitu päästää laitumille. Laitumille laskemista siirrettiin, koska ruohosta mitattiin jonkin verran kohonneita radioaktiivisuuspitoisuuksia. Radioaktiivisuus olisi silloin siirtynyt maitoon ja ihmisiin. Lehmät laskettiin laitumille noin kaksi viikkoa normaalia myöhemmin. Maidon radioaktiivisuutta seurataan päivittäin, mutta mitään vaaraa ei viranomaisten mukaan ole.

Myös varsinkin yhdysvaltalaisien turistien matkanperuutuksia Suomeen ei ole enää juurikaan tullut. Yhdysvaltalaisia turisteja pelästyttivät väärät tiedot, joiden mukaan Suomessa olisi kuollut jopa 2000 ihmistä Tshernobylin ydinonnettomuuden takia. Todellisuudessa täällä ei ole kuollut onnettomuuden takia yhtään ihmistä, eikä edes loukkaantunut. Sen sijaan Neuvostoliitossa ydinonnettomuusspaikan lähellä olleista on tämän hetkisten tietojen mukaan kuollut runsaat 20 ihmistä ja parisensataa on loukkaantunut. Nyt on palo ydinreaktorissa sammunut, eikä ydinsaastetta pääse enää ilmaan.

Helsingin Sanomat 27.5.

Pankkien aukioloajat pitenevät

Pankkivirkailijat ovat suostuneet pankkien aukioloajan pidentämiseen ensi syksystä alkaen yhtenä päivänä viikossa klo 18.15 asti. Muulloin pankkitoimihenkilöiden työajan tulee päättyä viimeistään klo 17.00. Pankit ja pankkien työntekijät ovat riidelleet pitkään pankkien aukioloajoista. Työntekijät eivät aikaisemmin ole suostuneet aukioloaikojen pidentämiseen. Pankit ovat perusteleet pidempiä aukioloaikoja palvelun parantamisella.

Helsingin Sanomat 27.5.

Henkilökohtaista

Marjo ja Jari Pylväinen vihittiin avioliittoon Leppävaaran kirkossa 31.5.1986.
